

# IZ INOSTRANIH ARMIIJA

## SEVEROATLANTSKI PAKT I ODBRANA EVROPE

### AMERIČKO ATOMSKO ORUŽJE I ODBRANA EVROPE

Vojni rukovodioci Organizacije Severoatlantskog pakta držali su sredinom marta o.g. petodnevnu konferenciju pod predsedništvom generala Ridžveja, na kojoj su razmotrili probleme evropske odbrane. Tom prilikom je svečano naglašeno da bi u slučaju napada, američko atomsko oružje bilo upotrebjeno *blagovremeno, protiv najkrupnijih ciljeva i u dovoljnim količinama* za savlađivanje neprijateljskog otpora. Ovo je s najvećom ozbiljnošću izjavio general-potpukovnik Kurtis Lemej, komandant američke Strategijske vazduhoplovne komande, govoreći pred 250 savezničkih generala, admirala i vazduhoplovnih maršala.

U toku završne sednice na konferenciji, feldmaršal Montgomeri je izložio svoje poglede po pitanju savezničke strategije, pri čemu je naročito naglasio odbrambene potrebe dveju bočnih prostorijsa Severoatlantskog saveza: Skandinavije i Istočnog Sredozemlja sa Malom Azijom.

Prema američkim izvorima, ovo izlaganje feldmaršala Montgomerija naišlo je na opšte odobravanje; međutim, izgleda da mu saveznički pomorski oficiri zameraju zbog izvesnog potcenjivanja važnosti pomorskih površinskih i pomorsko-vazduhoplovnih snaga, naročito u pogledu oblasti Istočnog Sredozemlja.

Posle toga je govorio i sam general Ridžvej, koji je rekao da i dalje pretstoji izvestan nedostatak kritičnog materijala za vojne potrebe; međutim, to se mora nadoknaditi jačanjem morala, obukom, snalaženjem i dovitljivošću, i najzad, pravilnim rukovođenjem.

(The New York Times, 14 mart 1953)

### REORGANIZACIJA KOMANDOVANJA NAD ZONOM SEVERNE EVROPE

Nedavno preuzimanje komande nad zonom Severne Evrope od strane jednog oficira kopnene vojske, britanskog generala Mensera (Mansergh), koji dolazi na mesto jednog pomorca, svog sunarodnika admirala Brinda, ukazuje na sve veći značaj koji atlantski vojni rukovodioci pridaju neophodnom pojačanju teritorijalne odbrane tog sektora.

General Ajzenhauer je pre dve godine naimenovao admirala ser Patrika Brinda i mandat njegove komande redovno je istekao, ali se, logično, moglo misliti da će njegovo mesto u Glavnom štabu u Oslu zauzeti neki drugi britanski admiral. Međutim, to se nije dogodilo i general Ridžvej je odlučio da u Komandi za danske i norveške kopnene snage, kao i u Komandi za savezničku avijaciju i mornaricu Severne zone, postavi generala kopnene vojske.

Od početka ove godine general Ridžvej naročito nastoji da ojača odbranu severnog boka Evrope pomoću kopnenih snaga. Razgovori koje je krajem januara vodio sa g. Bjernom Kraftom, ministrom spoljnih poslova Danske i predsednikom Atlantskog saveta, pored ostalog su se odnosili i na dodeljivanje novih kopnenih jedinica odbrani poluostrva Jutlanda. To je pitanje koje se uvek proučava u Vrhovnom štabu u Luvsijenu.

Dvesta lovačkih aviona u Danskoj. — Danska je nedavno odlučila da za godinu dana produži boravak svojih bataljona koji stacioniraju u Severnoj Nemačkoj. Nasuprot tome, Norveška se sprema da repatriira svoju brigadu koja se nalazi u Šlezvigu, a atlantski Vrhovni štab još nije rešio problem smenjivanja te jedinice.

Isto tako, nisu zaboravljeni incidenti koji su prošlog meseca izbili u danskim kasarnama u znak protesta zbog produženja trajanja vojnog roka, kao ni druga protestna nota Danskoj od strane SSSR, januara ove godine, zbog učešća te zemlje u odbranbenim naporima organizacije Atlantskog pakta.

Svi ti razlozi zajedno verovatno su potstakli atlantsku Vrhovnu komandu da postavi jednog generala na položaj komandanta snaga sva tri roda oružja u zoni Severne Evrope gde vlada potreba da se pre svega povećaju kopneni efektivni, usled čega je radije izabran vojnik nego pomorac.

Skori dolazak 200 mlaznih lovačkih aviona u Dansku, koji treba da pruže taktičku podršku kopnenim snagama u Severnoj Evropi, odluka da se ti avioni odrede za tu buduću misiju, jeste samo razlog više koji je doprineo naimenovanju generala Mensera u Glavnom štabu u Oslu.

(*Combat*, 1 april 1953)

## SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

### PROBLEM SNABDEVANJA MUNICIJOM U SAD

Jedan od glavnih američkih nedeljnih vojnih časopisa doneo je članak o problemu snabdevanja municijom, koji ovde donosimo u izvodu:

Članak počinje zaključkom da bi tvrdnje generala Van Flita i njegove izjave koje je dao Senatskom odboru za oružane snage — po pitanju nedostatka važnih tipova municije u Koreji — trebalo da imaju pozitivan efekat na američki narod i njegove pretstavnike u Kongresu.

Strahovito velike količine artiljerijske municije koje se troše protiv kineskih i severnokorejskih snaga u Koreji definitivno pokazuju da jedna zemlja, kao što su SAD, mora uvek posedovati ogromne rezerve municije, ako se želi da njene kopnene trupe uspešno zaustave napredovanje fanatičnog neprijatelja kao što je onaj pred američkim divizijama u ratu u Koreji. General Loton Kolins, načelnik Generalštaba vojske SAD, učinio je veliku uslugu zemlji kada je pred pomenutim Senatskim odborom izjavio da su američke trupe u Koreji, u toku 1952 godine, ispalile skoro 23 miliona metaka svih tipova.

Razmatrajući buduće mere koje treba preduzeti, članovi Kongresa treba da ocene i odmere raznovrsnost municije velikog kalibra koja je bila upotrebljena od strane američkih kopnenih trupa u Koreji i da obrate punu pažnju na procenu onoga što bi zemlji bilo potrebno ako bi iznenada došlo do opšteg rata. Oni bi dobro učinili da potraže savet od takvih vojnih rukovodilaca kao što je general Van Flit, pre no što budu smanjivali i reducirali procene koje im dostavlja Ministarstvo odbrane.

Problem municije u Koreji, kao što ga je izneo general Van Flit, trebalo bi da bude pouka za one u čiju kompetenciju spada proizvodnja i snabdevanje. Oni se sećaju iskustva američkih trupa koje su u toku Prvog svetskog rata bile poslate u Evropu, kada su američke divizije bile opremljene oruđima i municijom od strane britanske i francuske oružno-tehničke službe.

General Kolins, istaknuti komandant iz Drugog svetskog rata, izjavio je pred Senatskim odborom za oružane snage da su Amerikanci u Korejskom ratu upotrebili skoro isto toliko artiljerijske municije koliko je bilo utrošeno na ratištima u Sredozemlju i na Pacifiku zajedno, u toku celog Drugog svetskog rata. Dalje, u Korejskom ratu je utrošeno skoro isto toliko municije koliko i na ratištima iz 1944 godine — na vrhuncu američke borbe.

(*The Army — Navy — Air Force Register*, 14 mart 1953)

## KANADSKI BUDŽET ZA 1953/54

Krajem februara o.g. kanadskom Parlamentu je podnet predlog budžeta za budžetsku 1953/54 godinu. Predviđeni su ukupni rashodi u iznosu od 4.404.976.236 dolara, koji su približno isti kao i za prošlu budžetsku godinu. Iz ovakvog budžeta vidi se izvesna stabilnost javnih rashoda, koji, uprkos teškog opterećenja zbog naoružanja, predstavljaju ekonomski prosperitet zemlje i pokazuju razumno upravljanje državnim finansijama.

Ukupni rashodi za odbranu predviđaju iznos od 2.000.796.000 dolara, prema 2.001.725.000 dolara iz 1952/53. Međutim, daljih 250 miliona dolara, izvan budžeta, poslužiće za finansiranje naoružavanja Evrope. Pored toga, krediti koji su ove godine namenjeni za Uzajamnu pomoć, penju se na 324 miliona kanadskih dolara.

Skoro polovina vojnih kredita biće dodeljena vazduhoplovstvu. Ovaj prioritet, dat vazduhoplovstvu, uticaće na redukciju ostalih vojnih rashoda tako da će biti smanjeni za 40%, tj. od 123 na 73 miliona dolara.

(*La Revue Maritime*, april 1953)

## ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

### PROBLEMI KADROVA ZA TERITORIJALNU ARMIJU

Britanska vlada je u mesecu martu 1953 objavila dve stvari koje su izazvale izvesnu zabrinutost kod njihove javnosti. Prva je da je ukupan broj dobrovoljaca za Teritorijalnu armiju<sup>1)</sup>, izvan redovnih obveznika po otsluženju vojnog roka, spao danas sa 72.800 (u decembru 1951) na 67.000. Druga je, da će usled proširenja programa za naoružanje izvestan broj teritorijalnih jedinica dobiti svoje novo oružje i opremu znatno kasnije no što je bilo predviđeno.

Kada je britansko Ministarstvo rata 1948 godine pristupilo ozbiljnoj reorganizaciji posleratne Teritorijalne armije, ono je često i naročito naglašavalo da, iako će ona u znatnoj meri počivati na obveznicima koji su otslužili redovan rok službe u kadru i za koje će ovo biti dopunska obaveza, njoj će do marta 1949 trebati 150.000 ljudi i žena iz redova dobrovoljaca. Ovi bi veterani poslužili za rukovodeći kadar, iskustvo i stabilnost koju treba da ima jedna armija sa velikim kontingentima mladića od 20 ili 21 godinu. Nažalost, u ostvarenju predviđenog programa znatno se podbacilo, pošto se javio daleko manji broj veterana od stvarno potrebnog. Štaviše, među ovima ima dobar broj onih koji sada traže da se otpuste iz vojske i to potpuno zaslužuju. Postavlja se pitanje da li će 29% obveznika koji su otslužili svoj rok i javili se za dobrovoljce u Teritorijalnoj armiji, kao i dobrovoljci iz redova veterana, dati dovoljan kadar koji će pomoći da se izdrži udar eventualnog savremenog rata.

Postoji velika odgovornost u odnosu na ljude koji se regrutuju u Teritorijalnu armiju. Oni treba da budu dobro obučeni, dobro vođeni i dobro naoružani. Britanski parlament je čuvao interese mladih vojnika koji su bili regrutovani za stalni kadar. Po mišljenju Engleza, on sada treba da pokloni veću pažnju mladim rezervistima, kako regrutovanim, tako i dobrovoljcima i da ispita ne samo uslove za izvođenje njihove obuke i logorovanja, već i da se pozabavi pitanjem uloge i zadataka koji te mlade ljude očekuju u ratu i mogućnostima za njihovo izvršenje.

(*The Times*, 27 mart 1953)

### ULOGA I PERSPEKTIVE BRITANSKE BOMBARDERSKE AVIJACIJE

Britanski glavni maršal vazduhoplovstva, ser Hju Lojd, komandant Bombarderske komande, dao je 22 marta 1953 svoj komentar o nedavnoj vežbi *Jungle King* (kralj džungle). Vežba je obuhvatala velike vazduhoplovne manevre nad Zapadnom Nemačkom i Kontinentom. Tom prilikom on je rekao da dirigovani projektili predstavljaju bitno sredstvo za bezbednost Velike Britanije i takoreći jedino sredstvo za sprečavanje rata.

<sup>1)</sup> Glavni deo britanske Rezervne vojske.

Pošto je za Bombardersku komandu rekao da ona za Britaniju predstavlja *najbolje sredstvo za dobijanje rata*, ser Hju Lojd je dodao da je to komanda budućnosti. Bombarderske snage moraju se stalno održavati na stepenu najveće efikasnosti i biti najmodernije naoružane. One imaju samo jedan zadatak, a taj je da spuste bombe na tačno određena mesta. Ostvarenje tog cilja je prilično blizu, a biće još i bliže. Da je neko pre 18 meseci bacio bombe sa visine od 12.000 m, sa aviona koji bi leteo brzinom od oko 850 km/čas, a da pritom one padnu bar približno na željenu teritoriju, to bi već bio priličan uspeh. Međutim, danas se postavlja zadatak da se vrši tačno bombardovanje *određenih tačaka*, u svakom trenutku, sa svake visine i po svakom vremenu. No, po rečima pomenutog britanskog maršala, ovo se nikada ne bi moglo postići sve dotle dok se bude upotrebljavalo sredstvo koje je već staro skoro pola veka. Prema tome, znatan deo uloge klasičnog aviona neminovno mora preći na *dirigovane projekte*. Bombarderska komanda će uskoro imati nove mlazne avione *Victor*, *Vulcan* i *Valiant*, a postoji nada da neće proći dugo vremena dok dobije i same dirigovane projekte.

Vazduhoplovni glavni maršal Lojd je rekao i to da Bombarderska komanda predstavlja preventivno sredstvo, ali da bi ona mogla da ispuni svoj zadatak, mora imati dve osovine. Pre svega, ona treba da bude stvarno u stanju da ispuni svoje zadatke, a zatim, neprijatelj treba o tome da bude dobro obavешten.

Što se tiče same vežbe *Jungle King*, maršal Lojd je rekao da je ona potvrdila da bi Bombarderska komanda mogla intenzivno da dejstvuje bez gubitka efikasnosti i morala. Operativno i tehnički, vežba je bila veoma poučna i dala je mnoge dragocene podatke o slabostima koje bi trebalo otkloniti. Jedna od njih je da Britanskom vazduhoplovstvu nedostaje kvalifikovano ljudstvo za pet osnovnih tehničkih grana: radar, radio-službu, elektrotehniku, mehaniku i oružno-tehničku službu. To je ljudstvo zastupljeno svega sa 50 — 60% u odnosu na stvarne potrebe.

(Manchester Guardian, 23 mart 1953)

### NOVI USPEH BOMBARDERA »KANBERA«

U toku najvećeg posleratnog vazduhoplovnog manevra *Jungle King*, koji je krajem marta 1953 održan u Zapadnoj Evropi, konstatovano je da su britanski avioni *Canberra* ispunili i opravdali sva očekivanja. Iz izveštaja njihovih posada, vidi se da je nadmoć u brzini i visini ovih mlaznih aviona omogućila da odlete od određenih ciljeva i da se vrate netaknuti od protivničkih lovaca. Manevar je takođe dokazao da novi metod bombardovanja pomoću radara, sa visine od 11.000 m iznad mete, predstavlja važan tehnički napredak sistema visinskog bombardovanja koji je počeo da se primenjuje krajem Drugog svetskog rata. Taktika samog bombardovanja razlikuje se od ranije u tome što su u pomenutom manevru napade vršili i pojedini avioni, a ne samo velike bombarderske formacije kao u prošlom ratu. Tačnost pogađanja ciljeva bila je omogućena radarskim *magičnim okom* kojim su avioni bili snabdeveni.

(Britanska informativna služba, 28 mart 1953)

## FRANCUSKA I ZEMLJE BENELUKSA

### GRADNJA NOVE FRANCUSKE PROTIVAVIONSKE KRSTARICE

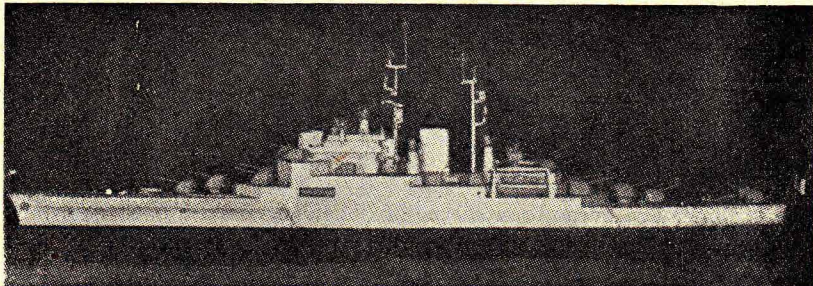
Nova francuska protivavionska krstarica će biti dosta slična brodu *De Grasse*-u, čija se izgradnja sada dovršava u Brestu. Ona će biti opremljena najmodernijim materijalom i sredstvima za protivavionsko dejstvo, tj. dirigovanim projektilima. Ovo naoružanje staviće je u prvi plan progressa u oblasti borbe između mora i vazduha. Taj progres je neophodan, ako se uzme u obzir opasnost kojoj su danas izloženi nosači aviona.

U očekivanju ovog revolucionarnog oružja, čiji su planovi izrade, ukoliko oni postoje, podložni izvesnim promenama — posledicom opita koji su u toku — krstarica će kao osnovno naoružanje dobiti 16 PA topova 127 mm i 24 PA topa 57 mm.

Topovi, koji će biti montirani na duplim turelama ili odgovarajućim lafetima, imaće uređaje za upravljanje sa daljine i nišanje pomoću radara.

Karakteristično je da su na ovoj protivavionskoj krstarici zadržani topovi kalibra 127 mm, pošto bi usvajanje topova od 152 mm dovelo ili do udvostručenja tonaže broda, ili do osetnog smanjenja efikasnosti njegove artiljerije, pošto bi se glavno naoružanje svelo samo na 3 turele.

Zaštita od artiljerijskih zrna i raketnih projektila biće mnogo efikasnija no na »De Grasse«-u, zahvaljujući naročitim merama u samoj konstrukciji i u raspoređivanju oklopa.



Maketa nove PA krstarice

Radius dejstva krstarice biće 4.000 milja sa brzinom od 25 čvorova, dok će joj najveća brzina biti 32 čvora.

Ova nova krstarica će biti opremljena najmodernijim uređajima za prisluškivanje i otkrivanje podmornica, kao i radarskim uređajima za otkrivanje ciljeva i artiljerijsko dejstvo na njih. Pored toga, imaće potrebne uređaje za najbrže iskorišćenje dobijenih podataka, upravljanje vazдушnim akcijama i podelu ciljeva na razne artiljerijske grupe, tj. centrale za *obaveštavanje, eksploataciju podataka i upravu vatrom*. Najzad, predviđeno je da se brod snabde i jednim helikopterom.

\*

Izgradnja ove krstarice ne rešava težak problem koji Francuzi imaju u pogledu nedostatka ove vrste brodova. Tri postojeće krstarice tipa *Georges Leygues* mogu biti upotrebljene samo u zonama gde nema velike opasnosti od neprijateljskog dejstva iz vazduha, pošto imaju slabu PA odbranu. One će 1957 godine biti na kraju svoje karijere te moraju biti povučene. To znači da će za francuske obaveze u Atlantskom paktu i zaštitu prekomorskih poseda ostati samo *De Grasse* i ova krstarica iz 1953. Prema tome, biće potrebno da se u sledećim godinama učine naročiti napori u izgradnji krstarica.

Slična situacija je i sa nosačima aviona, pošto su postojeća dva isuviše mala i ne odgovaraju savremenim potrebama.

(*Revue militaire d'information*, 25 februar 1953)

## ITALIJA

### ARTILJERISKA AVIJACIJA ITALIJANSKE ARMIIJE

Nedavno je u Italijanskoj armiji, u blizini Rima, stvorena artiljerijska avijacija kao novi, specijalni ogranak vazduhoplovstva. Ona ima zadatak da sa najvećom preciznošću vrši izviđanje, osmatranje i obeležavanje artiljerijskih ciljeva i korekturu artiljerijske vatre.

Ova specijalnost postoji preko deset godina skoro u svima većim armijama sveta, a u Koreji se pokazala neophodnom za postizanje maksimalnog efekta artiljerijskog dejstva. Stoga je i Italija, u okviru programa za prilagođavanje i izjednačenje svojih oružanih snaga sa snagama ostalih zemalja Atlantskog pakta, pristupila formiranju *artiljerijske avijacije*, koja se ustvari pojavljuje posle dugog i napornog perioda pripreme. Teškoće koje je trebalo savladati bile su vrlo velike

i to kako u tehničkom, tako i u organizacionom pogledu. Nije se radilo samo o nabavci aviona i obučavanju artiljeriskih oficira za pilote, već je trebalo pobediti i mnoge predrasude poznatih tehničkih i aeronautičkih autoriteta, koji su stvari posmatrali kroz užu prizmu interesa Vazduhoplovstva.

Pre godinu dana u Brindizi su bili iskrcani prvih pet aviona *Superpiper*, proizvedenih u Americi, sa odgovarajućim brojem oficira kopnene armije koji su u SAD dobili diplomu pilota — osmatrača. Avioni nisu još bili ni stigli na mesto opredeljenja, a već se pojavila jaka reakcija u krugovima Italijanskog vazduhoplovstva, čija je ogromna većina vojnih pilota bila odlučno protiv stvaranja ovog specijalnog ogranka avijacije. S kakvim pravom vojska stvara neku »svoju avijaciju«, kada već imamo jedan vid oružanih snaga čiji se razlog postojanja baš ogleda u saradnji i sadejstvu s trupama na zemlji? — pitali su se oni.

Artiljerija je sa svoje strane, tvrdila da je avion danas postao univerzalno sredstvo i da avijacija, iako sebi rezerviše privilegiju izvršenja najtežih i najkomplikovanijih zadataka u okviru vazduhoplovnih akcija, ipak ne može pretendovati na »monopol« upotrebe aviona. U potvrdu ove teze, suvozemna vojska je povukla jednu paralelu u oblasti automobilske službe: činjenica da postoji specijalno telo kao što je, naprimer, *autocentar*, za organizaciju i izvršenje velikih transporta, kolaudiciju, održavanje i popravku vozila, itd. ne sprečava da i druge jedinice budu dotirane automobilskim sredstvima za svoju redovnu upotrebu.

Posle nekoliko meseci borbe, ovaj spor je bio kompromisno rešen. Oktobra prošle godine, 20 oficira suvozemne vojske stupili su na pilotski tečaj pri školi rimskog Aerokluba, na aerodromu Urbeu. Svi su čina kapetana, iz raznih pukova. Planinska artiljerija je široko zastupljena, pošto će svaka alpiska brigada imati na svom raspoloženju po jednu eskadrilu, dok će jednom armiskom motorizovanom korpusu biti pridate po 2 eskadrile sa oko 20 aviona. Te eskadrile dobiće američke avione *Piper L. 18*, čije se glavne karakteristike sastoje u maloj brzini za spuštanje i podizanje aviona — na malim terenima, kao i dugo letenje u određenim zonama.

U Drugom svetskom ratu, dosta puta su italijanske trupe u prvim linijama bile u teškoj situaciji zbog toga što artiljerija nije bila u stanju da gađa na osnovu efikasnog vazdušnog izviđanja i osmatranja koje će sada vršiti avioni u neposrednom sadejstvu sa artiljerijom.

Iskustvo artiljeriskih pilota savezničkih armija pokazuje da baš ovi mali avioni, u slučajevima kada jedinice avijacije nisu u mogućnosti da intervenišu, mogu veoma efikasno da posluže za opasne zadatke neposredne podrške i sadejstva sa izolovanim ili okruženim trupama.

U tu svrhu, pre no što budu otišli u svoje jedinice, piloti će provesti još izvesno vreme na vojnom aerodromu Mancijana, u blizini Bračana. U toku meseca februara trebalo je da stupi na pilotажu još 30 oficira.

Uskoro će ova nova organizacija artiljerijske avijacije zvanično stupiti u dejstvo.

(Il Tempo, 7 februara 1953)

## ZAPADNA NEMAČKA

### BUDUĆE NEMAČKO VAZDUHOPLOVSTVO

Zapadnonemački list »Die Welt« donosi izjavu bivšeg nemačkog vazduhoplovnog pukovnika Hojzera, koji pod rukovodstvom Teodora Blanka rukovodi radom grupe stručnjaka za avijaciju. Tu grupu sačinjavaju 17 bivših vazduhoplovnih oficira.

Govoreći detaljnije o sastavu i opremi nemačkog kontingenta u okviru evropskih vazduhoplovnih snaga, u slučaju ratifikacije pariskog ugovora o zajedničkoj odbrani, Hojzer kaže da će Zapadna Nemačka staviti na raspolaganje zajedničkoj Evropskoj armiji 20 osnovnih jedinica koje će ući u sastav taktičkog vazduhoplovstva i raspolagati svaka sa 36 do 75 aparata. Nemački kontingent, čiji će

isključivi zadatak biti zaštitna suvozemnih snaga, obuhvataće 10 jedinica lovaca-bombardera i borbenih aviona, 4 jedinice lovaca za zaštitu suvozemnih snaga, 2 jedinice lovaca sposobnih za letove po svakom vremenu, 2 jedinice izviđača i nekoliko transportnih jedinica. Svi aparati nemačkog kontingenta, izuzimajući tri poslednje kategorije, biće sa pogonom na mlaz. Ukupno brojno stanje nemačkog vazduhoplovnog kontingenta iznosiće 80.000 ljudi. Hojzer kaže da su gotovi planovi za formiranje tih jedinica i da će se moći ostvariti čim budu donesene potrebne političke odluke. Po njegovom mišljenju, te odluke uključuju ne samo ratifikaciju nemačko-savezničkih sporazuma, nego i donošenje svih zakona koji moraju biti usvojeni pre nego što bi »prvi članovi nemačkog vazduhoplovnog kontingenta mogli navući sivo-plavu uniformu načinjenu po ugledu na uniformu američkih i britanskih vazduhoplovnih snaga«. Pored toga biće potrebno da Zapadna Nemačka donese zakone o regrutovanju dobrovoljaca, o platama vazduhoplovnog osoblja i novi vojni krivični zakonik. Naposljetku treba odabrati tipove aviona, podesnih za budući nemački kontingent i predvideti stranu pomoć za obuku nemačkih pilota u rukovanju reaktivnim avionima. Takođe treba urediti 20 aerodroma koji će biti stavljeni na raspolaganje »osnovnim jedinicama novih nemačkih snaga«.

(Agence France Presse, 2 mart 1953)

## NEMCI I LEGIJA STRANACA

Pripadnici nemačkog Omladinskog socijalističkog pokreta su organizovali veoma široku kampanju protiv regrutovanja svojih zemljaka u francusku Legiju stranaca. Oni nalaze da način na koji se vrši ovo regrutovanje nije na svom mestu i ne doprinosi tome da nemačka omladina stekne poverenje u slobodnu Evropu i jednakost svih naroda.

Nemački legionari koji su regrutovani u za to postojećim uredima u Francuskoj okupacionoj zoni, na svom putu za Francusku prolaze kroz Švajgen. Tu je novembra prošle godine došlo do jednog pograničnog incidenta, kada su francuski žandarmi došli u sukob sa nemačkom graničnom policijom koja je odbila da propusti jedan autobus pun regruta.

Zapadnonemački kancelar, dr Adenauer, nedavno je izjavio da je u toku pet nedelja triput tražio od Savezničke visoke komisije da zabrani regrutovanje Nemaca za Legiju.

Zapadna Nemačka je zrela za regrutovanje za Legiju stranaca, koje uvek cveta u zemljama sa političkim nemirima. Mnogi od Nemaca koji žele da potpišu obavezu za petogodišnji rok službe u toj čuvenoj vojsci sastavljenoj od raznih nacija, pripadaju krugovima izbeglica iz Istočne Nemačke. Međutim, kako kažu Francuzi, od pedeset njih koji se javljaju dnevno za regrutovanje, samo jedan odgovara traženim fizičkim i ostalim uslovima.

Prema nezvaničnoj proceni, od 90.000 legionara oko 80% su Nemci. Većina njih pripada krugovima bivše Nemačke vojske. Neki od njih su bili regrutovani u francuskim zarobljeničkim logorima. Drugi pak, nemajući mogućnosti da obezbede egzistenciju u osiromašenoj i razrušenoj Nemačkoj, pojurili su skoro odmah po povratku kući da se jave za Legiju.

Većina legionara služi uz francuske snage u Indokini i ima visok procenat gubitaka. Neki nemački legionari prebegli su Ho Ši Minu.

Legija ima svojih trupa i u francuskim kolonijama u Severnoj Africi. Postoje mnogi izveštaji o terorizmu i zverstvima protiv urođeničkog stanovništva koji se pripisuju Nemcima.

Današnji život u Legiji ne pretstavlja romantičnu egzistenciju koja se sreće u fabulama raznih romana i filmova. Ne mogu se više videti legionari u živopisnoj uniformi sa turbanom na glavi i jako širokim čakširama, kako na arapskim krvnim konjima progone nomadske poglavice po Sahari.

Danas regruti prolaze kroz intenzivnu obuku i proces očvršćavanja, u Štabu legije, u foru Sidi bel Abesu, posle čega se određuju u pešadiju ili mehanizovane jedinice koje su organizovane na savremenoj osnovi.

Nemci nalaze da je u Legiji mala plata, a disciplina gvozdена. Uхваćeni begunac može biti kažnjen smrću.

(The Christian Science Monitor, 6 april 1953)

## ŠVEDSKA

### ŠVEDSKA SKLONIŠTA ZA ZAŠTITU OD ATOMSKE BOMBE

Švedska izgrađuje na stenovitom zemljištu najveće sklonište na svetu za zaštitu od atomske bombe. Ono predstavlja deo operacije *Granit*, koja ima za cilj da se skoro celokupno švedsko vazduhoplovstvo i mornarica zakloni unutar planina.

Sklonište se proteže po stenovitom planinskom terenu u srcu Štokholma i treba da pruži potpunu zaštitu od direktnog pogotka atomske bombe — za 20.000 građana. Krajem marta o.g. ono je pokazano novinarima, kada su funkcioneri Ministarstva odbrane otkrili javnosti izvesne tajne o akciji koja je bila preduzeta — bez prekida — još od početka prošlog rata.

Najvažniji deo Švedske mornarice može sada da se usidri unutar onih luka Baltika koje su duboko usečene u planinsku obalu i zaštićene od atomske bombe. Smatra se da one mogu da zaštite brodove počev od veličine podmornica do razarača. Sada su izrađeni i planovi koji treba da omoguće krstaricama da direktno uplove u slične planinske luke.

Pored toga, novinari su nedavno bili prvi put uvedeni u jedan od planinskih protivatomskih hangara koji su rastureni po celoj zemlji i videli su jedinicu od 8 mlaznih aviona kako u roku od 2 minuta uzleće u planinske oblasti. Najveći deo baza mlaznih lovaca, uključujući i radionice, imaju hangare usečene u brdima, a neki od njih su zaštićeni slojem od oko 50 m granita.

Armija, Mornarica, Vazduhoplovstvo i organizacije Civilne odbrane imaće prostrana podzemna skloništa za svoje štabove. Fabrike koje rade za potrebe odbrane, otpočele su već pre deset godina da se preseljavaju u podzemna skloništa.

Pomenuto kamenito podzemno sklonište u Štokholmu ima 3 sprata i 9 ulaza, od kojih su 2 vezana sa skloništem u štokholmskoj podzemnoj železnici. Ono ima električnu centralu i uređaj za prečišćavanje vazduha, čime je nezavisno od spoljnog vazduha. Pored toga ima i uređeni sistem hlađenja pomoću vode.

(Manchester Guardian, 27 mart 1953)

## DALEKI ISTOK

### V. S. M.: OSVRT NA RAT U INDOKINI ✓

Već je sedma godina kako se u Indokini vodi rat na teritoriji veličine oko 740.000 km<sup>2</sup> (tri puta većoj od Jugoslavije), na kojoj živi oko 27,500.000 ljudi. Na toj prostranoj oblasti, koja se prostire između Kine, Burme, Tajlanda (Sijama), Sijamskog Zaliva, Južnog Kineskog Mora i Tonkiškog Zaliva, nalazi se *Indokineska federacija*, koju čine tri države: *Vijetnam* (koji obrazuju Tonkin, Anam i Košinšina), *Laos* i *Kambodža*. Francuska je u ove oblasti prodrila u drugoj polovini prošlog veka, te jedna po jedna od pomenutih zemalja ulazi u sastav njenih kolonijalnih poseda kao kolonija ili protektorat. Do Drugog svetskog rata one sve zajedno čine Francusku Indokinu, a sada se nalaze u sastavu *Francuske Unije* kao tri posebne jedinice: *Vijetnam*, *Laos* i *Kambodža*.



U razdoblju između Prvog i Drugog svetskog rata, pristalice raznih političkih partija i verskih sektori vrše obimnu propagandu protiv Francuske i njene kolonijalne eksploatacije, pokušavajući da kod urođenika razviju što veću mržnju protiv Francuza. Tada se na političkoj pozornici pojavljuje Ngujen Ai Kvok, docnije nazvan Ho Ši Min, koji je živio kao izbeglica u Kantonu, gde obrazuje revolucionarnu grupu kojoj daje ime *Liga potlačenih naroda*. Pristalice ove Lige 1931 i 1932 izazivaju lokalne pobune. Liga brzo zadobija pristalice među mladim intelektualcima, radnicima i svima onima koji su bili nezadovoljni francuskom upravom, bez obzira na njihov stalež.

U to vreme anamitska nacionalna partija *Viet Nam Kuok Dong Dang* postiže izvestan uspeh među intelektualcima i drugim nacionalistima, neprijateljski raspoloženim protiv Francuza, i sa naslonom na urođeničke trupe pokušava da izazove pobunu, no biva suzbijena, usled čega su njene kompromitovane pristalice bile prinuđene da izbegnu u Kinu, gde pod pokroviteljstvom Kuomintanga obrazuju stranku nacionalnih izbeglica u Kini koja se naziva *Dong Minh Hoi*.

U Košinšini, pripadnici verske sekte Kao Daja počinju podzemnu akciju protiv Francuza i oni 1938 godine imaju oko 300.000 pristalica koje su bile naklonjene Japancima.

Za vreme rata Japanci su pomagali ove razne pokrete i razvijali propagandu protiv francuskog uticaja, a posle njihove kapitulacije, do dolaska savezničkih trupa, pomažu *Vijet Min*, koji su dotle uvek gonili.

*Vijet Min* (Liga za nezavisnost Vijetnama) je liga raznih političkih partija, komunista i nacionalista, koja je u toku rata bila obrazovana pod pokroviteljstvom kuomintanške vlade, od raznovrsnih elemenata izbeglih u Kinu. Po zamisli tadašnje kineske vlade Liga je trebalo da vodi oružanu akciju protiv Japanaca. *Vijet Min* 1944 godine obrazuje baze gerilaca u severnom Tonkinu, sa kojih vodi gerilsku akciju protiv Japanaca, no posle njihove kapitulacije (15 avgusta 1945) jedinice *Vijet Mina* prodiru u glavne gradove i uzimaju vlast, gde se nameću snagom svoje organizacije i stečenom reputacijom pokreta otpora. 2 septembra 1945 *Vijet Min* proglašuje nezavisnost *Demokratske Republike Vijetnama*. Otada, on se okreće isključivo protiv Francuza i glavni je nosilac borbe protiv njih.

Kakav je u osnovi karakter toga rata? — Po svome narodnooslobodilačkom karakteru i borbi protiv kolonijalne eksploatacije, taj rat je neosporno progresivan. Nije nikakvo čudo da zbog toga rat ima ogroman broj pristalica i popularan je kod najširih narodnih masa Indokine; on ustvari predstavlja sastavni deo opšte borbe aziskih i afričkih naroda za svoje oslobođenje i osiguranje nacionalne nezavisnosti.

Međutim, Ho Ši Min i njegovi saradnici koji predstavljaju vođstvo vijetnamskih pobunjenika, uživaju političku i materijalnu pomoć Kine, pa i SSSR, mada nemamo dovoljno podataka u kojoj meri je Ho Ši Min u svima svojim odlukama i postupcima direktno zavisao od napred pomenutih zemalja. S obzirom da rat u Indokini odvlači ogromna materijalna sredstva i snage iz Evrope, konkretno iz Francuske, on svakako time slabi odbranu Zapada i veoma je koristan za interese Kine i SSSR. Ukoliko Amerika bude povećala svoju materijalnu i tehničku pomoć Francuskoj, to će opet ići na račun pomoći ostalih zemalja Atlantskog pakta, što Kina i SSSR baš žele da postignu.

Posmatrano sa francuske strane, rat u Indokini se vodi za zaštitu njihovih imperijalnih interesa.

Francuska nije htela da bude stavljena pred svršen čin i da se pomiri sa takvim stanjem stvari. Čim je dobila određene ruke u Evropi, ona je poslala svoje trupe u Indokinu za odbranu sopstvenih interesa. Tako je počeo rat koji, evo, traje već više od šest godina.

Doskora je Francuska taj rat vodila sama, uglavnom svojim sopstvenim sredstvima, što je za nju predstavljalo vrlo veliki materijalni i finansijski teret. Pored

toga, odvajanje ljudstva, a naročito starešinskog kadra, znatno otežava izgradnju njene vojničke moći i smanjuje njen doprinos za odbranu Evrope. Zbog toga Francuska svim silama nastoji da za rat u Indokini zainteresuje svoje saveznike iz Atlantskog pakta, a naročito SAD, kako bi joj one olakšale teret i pružile joj što veću materijalnu pomoć. Francuzi nastoje da uvere svoje saveznike da rat u Indokini nije isključivo francuska stvar, već je od zajedničkog interesa za sve zemlje koje se bore protiv sovjetske agresije, pošto je Indokina samo jedan bezočug u lancu odbrane na Dalekom Istoku koji vezuje Koreju sa Indijom. Oni čak nastoje da dokažu kako je Indokina strategijski važnija od Koreje. Francuski napori u ovome smislu nisu ostali uzaludni. Američka Uprava za uzajamnu bezbednost dodelila je krajem 1952 godine Indokineskoj federaciji sumu od 30,500.000 dolara za nabavku železničkog materijala, izgradnju strategijskih železnica i vazduhoplovnih baza, pored toga što već od ranije šalje naoružanje i materijal za opremanje vijetnamskih trupa.

*Savet Atlantskog pakta*, na svom sastanku u decembru 1952, utvrdio je da je rat u Indokini jedna od glavnih briga cele Atlantske zajednice. Jedna od konkretnih posledica ove odluke jeste konferencija francuskog ministra odbrane, Plevena, sa članovima Senatskog odbora za inostrane poslove SAD, na kojoj je raspravljano o tome da se Francuskoj odobri finansijska pomoć od 350 miliona dolara, za obrazovanje 12 vijetnamskih divizija.

Rat u Indokini se vodi pod vrlo teškim uslovima. U prvom redu, udaljenost Indokine od Metropole ogromno povećava troškove i stvara vrlo veliki gubitak u vremenu prilikom transportovanja trupa i materijala iz Francuske i Afrike, kao i smenjivanja trupa i njihovog vraćanja u Francusku; zatim, specifični stvor zemljišta i posebni klimatski uslovi sa dugim periodima kiša, teško su snošljivi za Evropljane i znatno otežavaju njihov život i rad.

\*

Indokina ima opšti pravac protezanja sever — jug. Ona je nesrazmerno uzana prema svojoj dužini a u srednjem delu je jako stegnuta. Ona je ukoso presečena jednim planinskim lancem koji se pruža u pravcu severozapad — jugoistok i proteže skoro kroz celu Indokinu, od kineske granice ka morskoj obali, a potom duž obale do blizu Sajgona. Ovaj planinski lanac sa svojim ograncima daje severozapadnom i istočnom delu Indokine brdski karakter, sa mnogim visoravnima, dok su ostale oblasti nizije, kroz koje teku mnoge reke u svima pravcima. One su dobrim delom plovne za manje objekte, a naročito Mekong, Crvena i Crna Reka, koje ne samo što imaju veliki značaj kao vodeni putevi, nego su i važni operacijski pravci duž kojih francusko-vijetnamski amfibijski odredi neprekidno operišu u dubinu teritorije. Usled toga, mornarica u Indokini ima vrlo značajnu ulogu, ne samo u obalskim operacijama i za snabdevanje trupa, nego i u kopnenim operacijama duž reka.

Morska obala na severnom i južnom delu Indokine niska je i močvarna, dok je centralna obala stenovita i vrlo razučena.

Ravnice su većinom močvarne, ispresecane mnogim rekama, kanalima i nasipima, prekrivene pirinčanim poljima, šećernom trskom i kukuruzima, sa malo dobrih komunikacija, osim retkih drumova, tako da je kretanje van puteva veoma otežano. Stoga, glavni teret operacija pada na pešadiju, koju je teško pratiti i potpomagati artiljerijom, motorizovanim sredstvima i oklopnim oruđima. U kišnoj sezoni, od juna do novembra, ove doline su poplavljene, te se po njima van komunikacija ne može ni kretati ni dejstvovati. Najprolaznije su od januara do aprila.

Rezervoari ljudstva i ekonomski potencijal Indokine nalaze se pretežno u dolinama i deltam reka, te su one stoga glavni objekt napada snaga Vijet Mina. Planinsko zemljište i visoravni uglavnom su prekriveni šumama, no i u unutrašnjosti zemlje ima velikih šuma koje služe kao uporišta Vijet Mina.

Duž drumova i vodenih tokova podignute su kule za osmatranje i utvrđena uporišta, koje obično drže miliciske trupe urođenika i oko kojih se nalaze urođenička naselja; no i pored ovoga, konvoji se često napadaju, a na vodenim putevima vijetminci vrše zaprečavanje i postavljaju mine.

Ovakvo zemljište daje Vijet Minu široke mogućnosti. S jedne strane, planine, visoravni i šume, a s druge, doline — ispresecane mnogobrojnim rekama i kanalima — sa malo drumova i rdavim putevima, prekrivene močvarama, pirinčanim poljima, šećernom trskom i kukuruzom, pružaju mnogobrojna skrovišta i obilate izvore snabdevanja. Ovo utoliko pre što mesno stanovništvo, nešto iz straha a nešto iz mržnje prema strancima, velikim delom potpomaže ovaj pokret.

Kakva je struktura Vijet Mina? Vijet Min ima svoju političku i svoju vojnu organizaciju. Na čelu političke organizacije je Ho Ši Min, a na čelu vojske je general Ho Ngujen Gijap.

Politička organizacija je obuhvatila celu zemlju. Pristalice Vijet Mina se ne nalaze samo u širokim oblastima koje on drži, nego i u mestima pod francuskom i

vijetnamskom kontrolom. Francuzi kažu da je u Evropi lako razlikovati neprijatelja, po govoru, po uočljivim rasnim razlikama, ali ko može da razlikuje pristalice Vijet Mina od pristalica Vlade, kada svi imaju iste fizionomije i govore istim jezikom, a ne može se znati šta ko misli? Zbog toga Vijet Min ima odličnu obaveštajnu službu i vrlo dobro zna šta se radi kod protivnika, pa često zna i šta ovaj sprema.

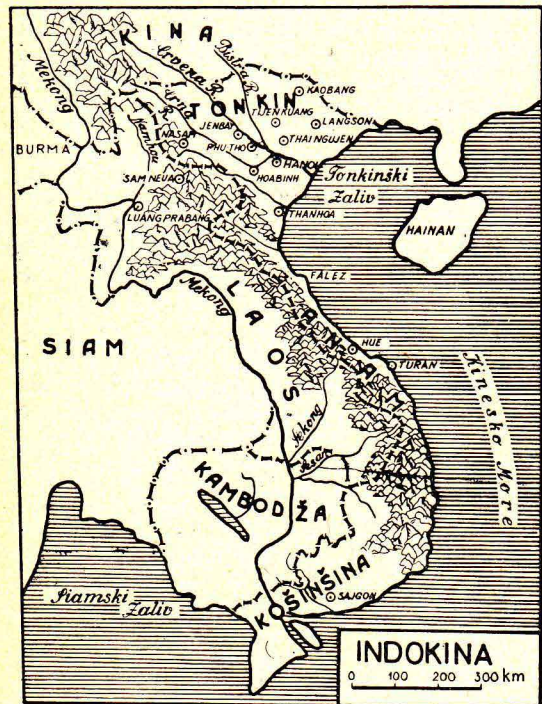
Na teritoriji koja je pod njegovom kontrolom, Vijet Min ima organizovane mesne odbore i administrativni aparat preko koga vrši vlast. Celokupno stanovništvo, ljudi, žene, pa čak i starci i odrasla deca, pripadnici su vojne sile. Ko ne može da nosi oružje može da vrši druge dužnosti: službu snabdevanja, sanitetsku, kurirsku, obaveštajnu i ostale pomoćne službe.

Vijetnamska armija se deli na tri kategorije:

1) Regularna vojska. — Naoružana je oružjem koje dobija iz Kine, pretežno lakim, no ima i artiljeriju i PA oruđa. Starešinski kadar je dobar, disciplina je čvrsta, a izvežbanost jedinica dobra. Regularna vojska ima 6 divizija. One služe kao udarne jedinice, koje se po potrebi prebacuju u određenu zonu dejstva; vrlo su pokretne jer nisu vezane za drumove, pošto nemaju komore, nego ih snabdeva čitava vojska *kulija* prenosom na leđima, organizovana u tovarne bataljone, koji se sa lakoćom kreću po svakom zemljištu.

2) Regionalna vojska je teritorijalna milicija koja se formira po oblastima. Svaka administrativna jedinica, svako selo, formira svoju jedinicu. Ova se vojska ne upotrebljava za izvršenje većih operativnih zadataka niti se njene jedinice koriste na većem udaljenju od svoje teritorije. Ovu je vojsku najteže otkriti i utvrditi njeno prebivalište. Onaj bezazleni zemljoradnik koji prekodan obrađuje svoju zemlju, ili onaj mirni zanatlija koji radi u svojoj radionici, preokonoć postaje gerilac, ide u zasedu, iznenada napada kakav konvoj ili obližnje uporište, a kada izvrši dobijeni zadatak ili kad se pojave jače francusko-vijetnamske

bar, disciplina je čvrsta, a izvežbanost jedinica dobra. Regularna vojska ima 6 divizija. One služe kao udarne jedinice, koje se po potrebi prebacuju u određenu zonu dejstva; vrlo su pokretne jer nisu vezane za drumove, pošto nemaju komore, nego ih snabdeva čitava vojska *kulija* prenosom na leđima, organizovana u tovarne bataljone, koji se sa lakoćom kreću po svakom zemljištu.



snage, on nestaje, sklanja svoje oružje na kakvo skrovito mesto i opet produžava svoj redovan posao. Naoružanje jedinica regionalne vojske je raznovrsno. Tu ima starog oružja još iz rata, otetog oružja od Francuza i Vijetnamaca i oružja koje se dotura iz Kine.

3) Pomoćna vojska. — Čine je svi oni koji nemaju oružja, mladi i stari oba pola, i koji obavljaju sve vrste pomoćnih službi.

Oružane snage Vijet Mina nalaze se, uglavnom, u Tonkinu, Anamu i Košišini, dakle u Vijetnamu, a u severnom Laosu i Kambodži nalaze se slabije snage. Najbolje organizovane i najjače snage su u Tonkinu, jer su tu najbliže kineskoj granici gde se naslanjaju na Kinu od koje dobijaju oružje i opremu. Južnije, u Anamu i Kašišini operišu gerilci. U Vijetnamu nema jasno obeleženih frontova. Tu se vodi pravi površinski, teritorijalni, rat. Kad francuske i vijetnamske trupe prođu kroz jednu oblast, to ne znači da je ona očišćena. Gerilci se brzo prikupljaju i vrše napade u pozadini ili presreću kolone koje se vraćaju po izvršenju zadatka. Svaka smena trupa i dotur materijala nameću čitavu jednu operaciju. Tako su, naprimer, u novembru 1952 francuske-vijetnamske snage, jače od jedne divizije, preduzele ofanzivu na prostoriji između Crvene i Bistre Reke, u cilju presecanja veze između Anama i Kine i sprečavanja snabdevanja trupa Vijet Mina kojima se iz Kine preko Lang Sona i Kaobanga dotura materijal. Pošto su prodrli oko 30 km severno od Phu Thoa i uništili neka skladišta materijala u neprijateljskoj pozadini, povukli su se, ali su pri povlačenju zapali u zasedu i pretrpeli teške gubitke. Slična je bila operacija i ka Hoa Binhu, važnoj raskrsnici puteva, do koje su doprli, no koju su najzad ipak morali da napuste.

S druge strane, Vijet Min je vršio jak pritisak na Hue i Tourane, a jedna od njegovih obimnijih operacija bio je napad na Na Sam, koji je vršen od 15 novembra do 15 decembra 1952. Na Sam je bio potpuno opkoljen, tako da je morao da bude snabdevan preko vazdušnog mosta na odstojanju od 200 km od delte Crvene Reke. Za mesec dana, prevezeno je vazdušnim putem 2.700 tona materijala i znatno ljudstvo; dnevno je bilo po 80 dovoza. Najzad je Na Sam odoleo svim napadima i bio deblokiran.

Glavna uporišta Vijet Mina jesu: Tujen Kuang, Thai Ngujen, Phu Tho, Jenbay, Thanh Hoa, Hoa Binh, pored mnogobrojnih manjih, rasejanih po celoj zemlji.

Usled ovakvog stanja stvari, Francuzi su došli do zaključka da im je nemoguće da solidno drže usamljene i zabačene tačke i da obezbede celu prostoriju, te su se odlučili da se glavnim snagama povuku u oblast delta velikih reka i da drže samo veća mesta na morskoj obali i na glavnim komunikacijama, pa odatle da vrše ekspedicije protiv glavnih uporišta vijetnamskih snaga i povremena čišćenja pojedinih oblasti, naročito u cilju da zaplene njihova skladišta i radionice.

Francuske snage u Indokini obrazuju Ekspedicioni kor na Dalekom Istoku (*Corps Expéditionnaire d'Extrême Orient*), koji stoji pod komandom generala Raula Salana. Od preko 905.000 ljudi, koliko su ukupno jake francuske oružane snage, u Indokini se nalazi više od 212.000 ljudi od kojih su 82.000 Francuzi, 15.000 legionari, a ostalo su kolonijalne trupe. Kao što se vidi, u Indokini se nalazi blizu  $\frac{1}{4}$  celokupnih francuskih oružanih snaga, na čije izdržavanje Francuska troši više od  $\frac{1}{3}$  svoga vojnog i više od  $\frac{1}{10}$  celokupnog budžeta.

Od tih 212.000 ljudi u Indokini, 187.000 pripada vojsci, oko 12.000 mornarici, oko 10.000 vazduhoplovstvu i preko 3.000 žandarmeriji. Pošto u savremenim vojskama pomoćne i pozadinske službe i štabovi obuhvataju veliki procenat ljudstva, to za službu u boračkim jedinicama ostaje relativno mali broj ljudi; stoga je očigledno da, ako bi se taj kontingent, rasplinuo po celoj teritoriji Indokine, koja je, kao što smo videli, vrlo prostrana, Francuzi bi bili svuda slabi i pojedine izolovane grupe bile bi ostavljene na milost i nemilost svakog, iole jačeg, napada Vijet Mina. Zbog toga je francusko komandovanje primorano da svoje snage drži grupisane u većim centrima u unutrašnjosti teritorije, poglavito u deltama velikih reka, gde ima naslon na more, a da se ograniči samo na držanje važnijih

tačaka i prilaza ka njima, kao i na osmatranje glavnih komunikacija, s tim da sa tih osnovica vrši povremene ekspedicije u unutrašnjost.

Glavni teret borbe u Indokini pada na pešadiju, koja je vrlo dobro i moderno naoružana i koja jedina može da ovlada izvesnom teritorijom i da je drži u svojoj vlasti. Pošto je kretanje artiljerije i tenkova ograničeno usled teške prolaznosti van puteva, kojih je malo dobrih, pešadija uživa njihovu podršku samo kada dejstvuje duž puteva u njihovoj blizini; čim se malo više udalji, što je čest slučaj, ostavljena je manje-više sama sebi. Tada je jedino avijacija u mogućnosti da joj pruži podršku mitraljiranjem i bombardovanjem neprijateljskih trupa i prilaza ka bojištu.

Francusko vazduhoplovstvo ima u Indokini 4 lovačke, 2 bombarderske i 3 transportne grupe, kao i 8 eskadrila za izvidanje, održavanje veze i artiljerisko osmatranje, sa ukupno oko 250 aviona raznih tipova. Jedan od vrlo važnih i čestih zadataka vazduhoplovstva jeste snabdevanje jedinica vazдушnim putem. Kada je Na Sam nedavno bio opkoljen i oštećen od svake veze, avijacija je obrazovala vazdušni most kojim su upućivana pojačanja, dotur materijala i vršene evakuacije.

Padobranske jedinice imaju široku i vrlo korisnu primenu u Indokini. One se upućuju kao prva pomoć ugroženim jedinicama, ili se spuštaju u pozadinu neprijateljskih trupa da odvuku snage sa ugroženih tačaka, da dejstvuju u leđa neprijatelju, ili se odašilju da izvrše iznenadnu akciju čišćenja vijetnamskih uporišta i uništenja njihovih skladišta i radionica.

No, od neuporedivo većeg značaja je uloga mornarice, te se slobodno može reći da bi bez nje vođenje rata u Indokini bilo nemoguće. U prvom redu na mornarici leži sav teret dovoza trupa i materijala iz Evrope i Afrike. Ona štiti morsku obalu i vrši racije duž nje, jer ne treba zaboraviti da Vijet Min vrši dotur materijala u zabačene luke mnogobrojnim džunkama. Tako je nedavno kod rta Falez u severnom Anamu potopljen jedan vijetnamski konvoj koji je nosio ratni materijal za trupe koje operišu u toj oblasti.

Ali pored akcije duž morske obale, mornarica vrši akciju i duboko u unutrašnjosti teritorije, duž većih reka, kao što su Mekong, Crna, Crvena i Bistra Reka. Ove reke su glavne arterije za snabdevanje uporišta u unutrašnjosti teritorije. Duž njih postoje oslone tačke, koje su često cilj napada Vijet Mina, a koje mornarica snabdeva brodovima, brodićima i raznovrsnim čamcima, te posadama ovih uporišta vrlo često pruža efikasnu vatrenu podršku. Mornarica često vrši amfibijske operacije duž reka i izvodi desant u dubokoj neprijateljskoj pozadini u cilju uništenja neprijateljskih uporišta.

\*

Osim jedinica u sastavu divizija, od Vijetnaca su obrazovani još i 3 samostalna i 2 padobranska bataljona, a pored toga njih ima: u Narodnoj gardi 28.000, u francuskim jedinicama 60.000 i u pomoćnim službama 55.000 ljudi. Smatra se da u Indokini ima 160.000 domorodaca pod oružjem i 90.000 u pomoćnim službama, što sa 212.000 francuskih vojnika čini preko 460.000 ljudi.

Pored regularnih divizija, predviđa se i obrazovanje 60 lakih bataljona, koji će biti rastureni po celoj zemlji — za lokalno obezbeđenje.

Prema izjavi francuskog generala Salana, Francuzi i Vijetnamci će do kraja 1955 moći da očiste deltu Crvene Reke i da prenesu rat na teritoriju koju sada drži Vijet Min.

\*

Od pre izvesnog vremena zapaženo je prikupljanje vijetnamskih snaga u brdovitom predelu granične oblasti Laosa. Francuzi su vršili bombardovanja puteva i prilaza ka toj prostori, jer se po svim znacima videlo da Vijet Min sprema ofanzivu za prodiranje u Laos pre početka kišne sezone. I doista, sredinom aprila o. g. Vijet Min je otpočeo ofanzivu u severnom Laosu sa tri regu-

larne divizije čije su dejstvo pomagale gerilske jedinice. Cilj ove ofanzive je, izgleda, bio izbijanje na reku Mekong, koja u tom delu čini granicu između Laosa, Sijama i Burme. Posle prvog uspeha, ovladavanja gradom Sam Neua, koji leži na teritoriji Laosa, jedinice Vijet Mina produžile su da nadiru ka Luang Prabangu. Usled rđavog vremena, avijacija nije mogla efikasno da pomaže francuske i laoske snage, te su one bile prinudene na povlačenje, pri čemu su im gerilci postavljali zasede i nanosili gubitke.

Posle ovog otvorenog napada, u Laosu je objavljena opšta mobilizacija, a pretsednik laoske vlade učinio je apel na Ujedinjene nacije da osude ovu agresiju.

Ovim događajem se otvara novo poglavlje u ratu u Indokini, čiji se ishod još ne može sagledati<sup>1)</sup>.

(Po podacima iz: *Revue de Défense Nationale*, juli i oktobar 1952; *Revue Militaire d' Information*, 1952/53; *La Revue Maritime*, mart i april 1953; *Journal de Genève*, 11. XII. 1952 i 24. III. 53; *France Illustration*, 21. III. 53 i *The New York Times*, 30. III, 1. i 3. IV. 53 g.).

<sup>1)</sup> Članak je pisan krajem aprila 1953.

ВОЈНА БИБЛИОТЕКА издала је III књигу серије класика

**„ТВОРЦИ МОДЕРНЕ СТРАТЕГИЈЕ“**

од Ерла у којој се кроз научне радове и праксу Макијавелија, Вобана, Фридриха Великог, Наполеона, Клаузевица, Жоминија, Енгелса, Маркса, Лењина, Молткеа, Фоша, Лојд Џорџа, Клемансоа, Черчила, Лудендорфа, Махана, Дуета и других војсковођа приказује развитак војне мисли од XVI века до Хитлера.

Ово веома интересно дело има преко 600 страна у платненом повезу, и може се добити по цени од 380 динара.